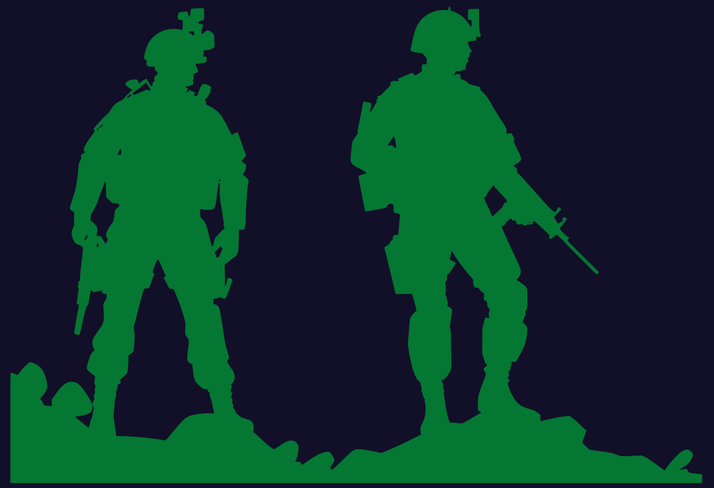
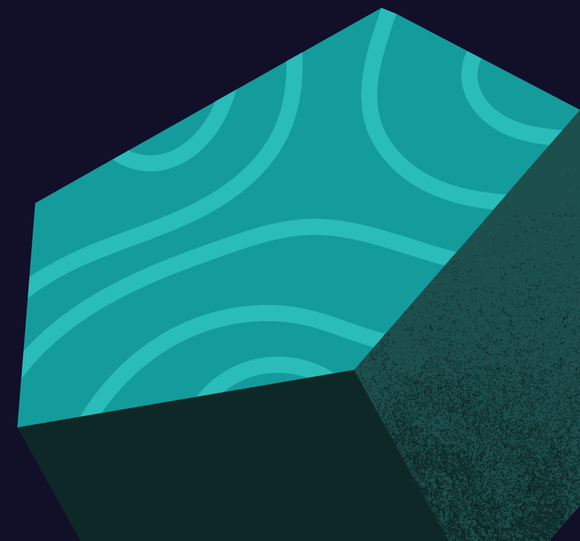

Тема 10 Верифікація джерел. Візуальний аналіз

Мета заняття

- Ознайомитись з принципами верифікації джерел інформації.
- Навчити основам візуального аналізу зображень для перевірки достовірності.

План

1. Що таке верифікація джерел?
2. Аналіз зображень і відео

Висновки

Вступ

Сьогоднішнє цифрове середовище сповнене чуток та недостовірних матеріалів, що змушує журналістів активно відсортовувати правдиву, справжню інформацію від брехні.

Верифікація – процедура перевірки, доказ того, що твердження є істинним, тобто перевірка сказаного (написаного, озвученого) на правдивість. Достовірна інформація може стати рятівною під час гуманітарних криз.

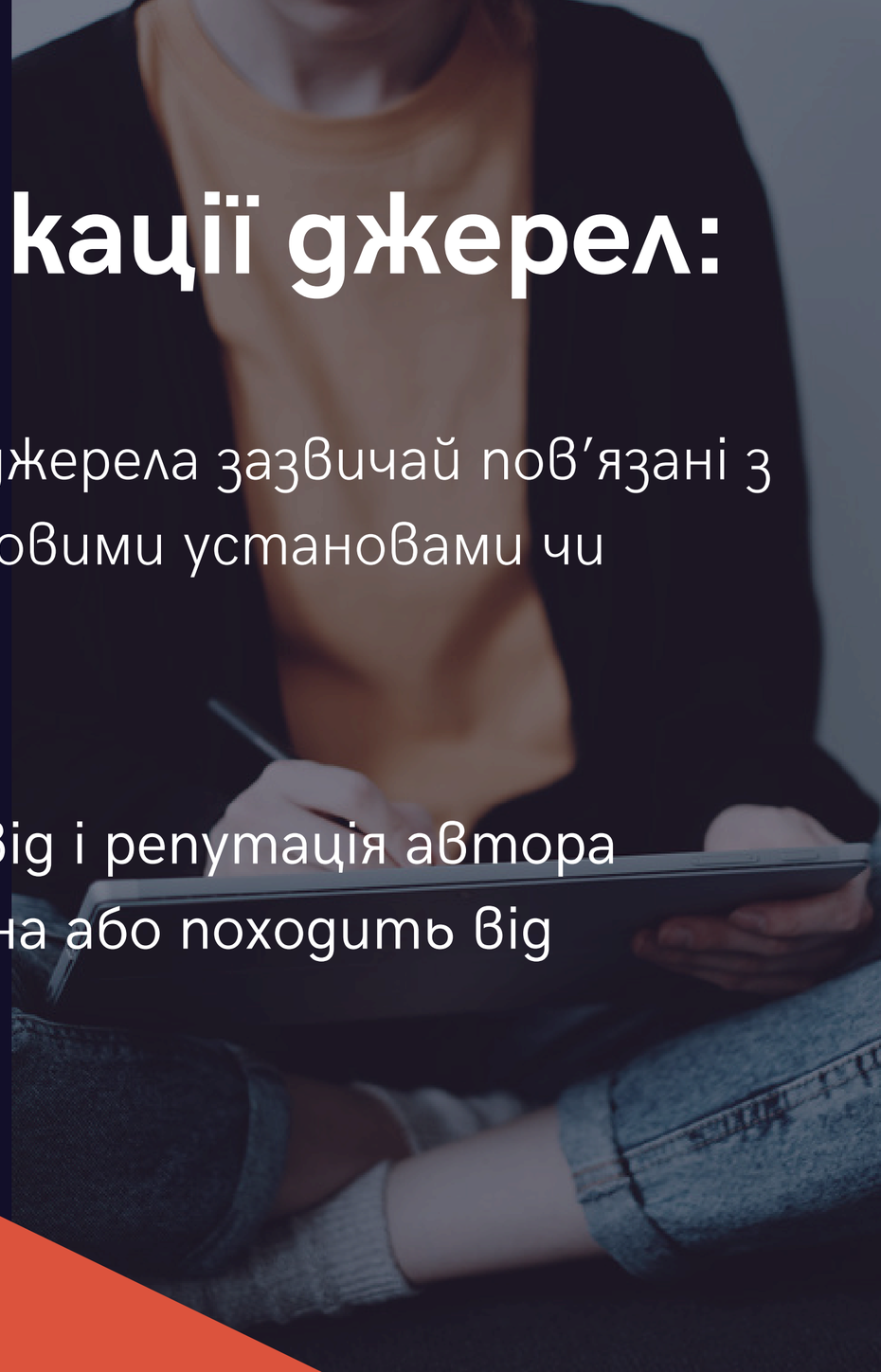
1. Що таке верифікація джерел?

Верифікація джерел — це процес перевірки достовірності інформації, яка походить із певного джерела. Важливо розуміти, що не вся інформація в інтернеті є правдивою.
Основна **мета** верифікації — з'ясувати, чи можна довіряти отриманій інформації, чи це спроба маніпуляції або дезінформації.

Основні принципи верифікації джерел:

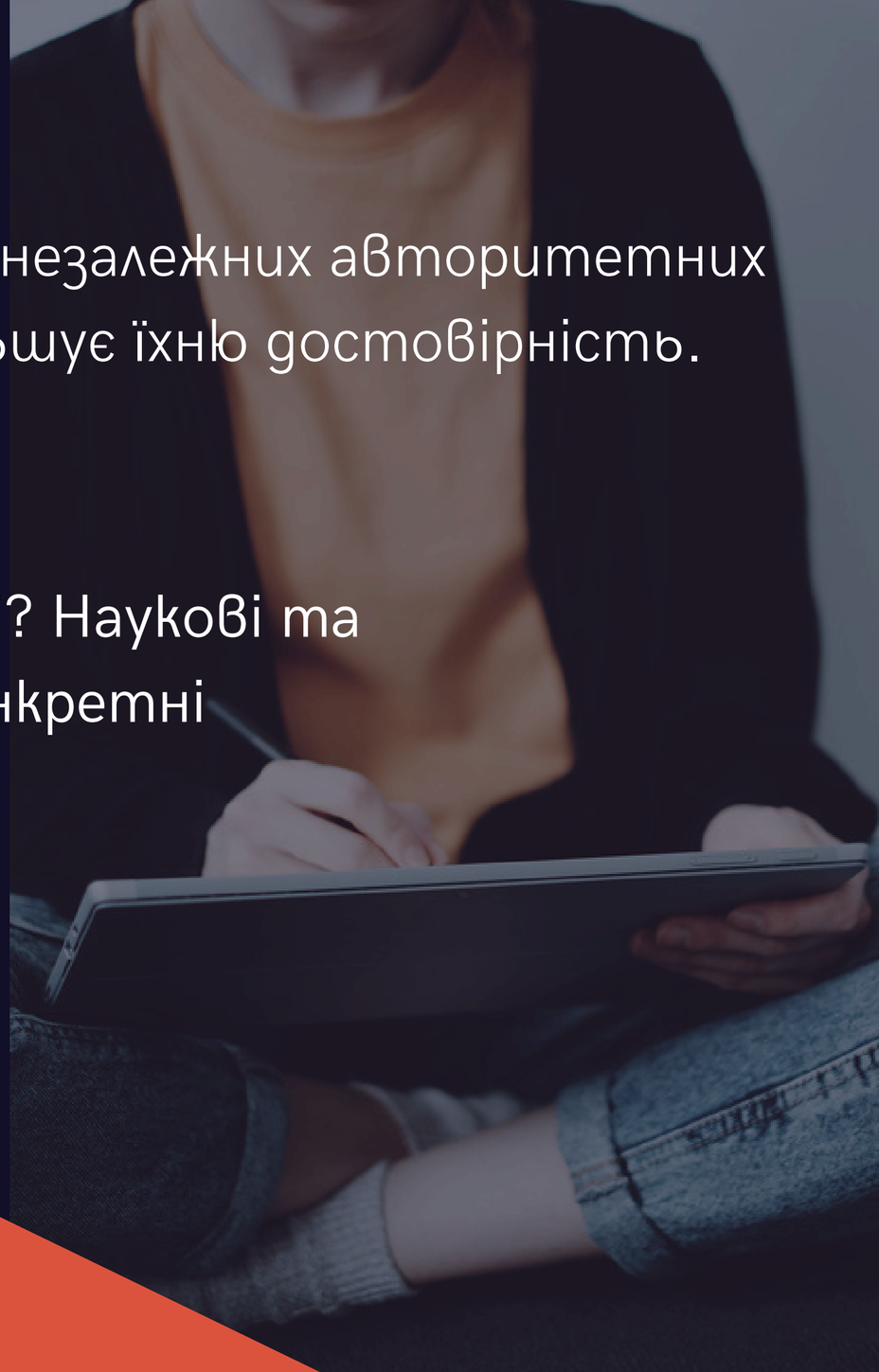
Авторитет джерела:
перевірте, чи є джерело надійним. Авторитетні джерела зазвичай пов'язані з державними або міжнародними організаціями, науковими установами чи відомими медіа, які мають добру репутацію.

Автор публікації:
хто написав статтю або надав інформацію? Досвід і репутація автора відіграють ключову роль. Якщо інформація анонімна або походить від незнайомої особи, варто бути обережним.

Крос-перевірка інформації:
порівняйте дані з іншими джерелами. Якщо кілька незалежних авторитетних джерел підтверджують одні й ті ж факти, це збільшує їхню достовірність.

Прозорість джерела:
чи вказані джерела первинної інформації у статті? Наукові та журналістські публікації повинні посилатися на конкретні дослідження, експертів або документи.

Типи джерел інформації:

Первинні джерела:

це оригінальні документи або дані, отримані безпосередньо від першоджерела.

наукові дослідження;

офіційні документи;

звіти.

Вторинні джерела

інтерпретація або аналіз первинних джерел

Статті в медіа;

аналітичні огляди

Третинні джерела

ресурси, що систематизують інформацію з різних джерел

енциклопедії;

довідники;

оглядові роботи

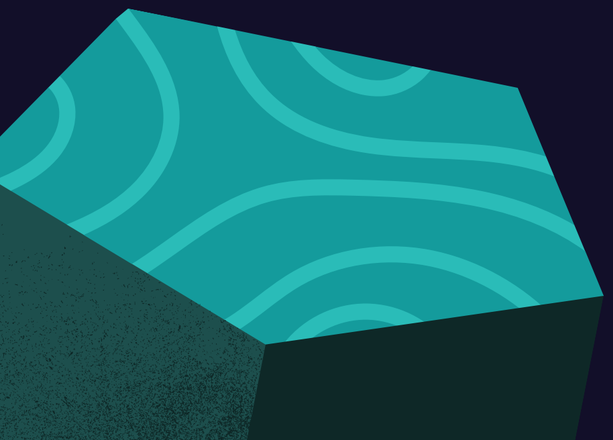
Інструменти для перевірки фактів та їх верифікації:

Google Scholar: для пошуку наукових статей.

Snopes.com: для перевірки фейкових новин.

FactCheck.org: для перевірки політичної інформації.

StopFake.org: українська платформа для виявлення фейкових новин.

Фактчекери в Україні –

це професійні журналісти або експерти, які займаються перевіркою достовірності інформації, що поширюється в медіа, соціальних мережах та інших джерелах. Їхня основна **мета** – виявляти фейки, маніпуляції, дезінформацію та неточності, а також допомагати суспільству розрізняти правду і брехню. Фактчекери аналізують публікації, офіційні заяви, новини та інші інформаційні матеріали для перевірки їхньої правдивості на основі відкритих даних, офіційних документів та інших джерел.

В Україні є кілька ключових фактчекінгових організацій та платформ:

1. StopFake

Один з найвідоміших українських фактчекінгових проєктів, заснований у 2014 році. Його **мета** - боротьба з дезінформацією, особливо в контексті російської пропаганди під час війни в Україні.

Діяльність: перевіряє новини, фото- та відеоматеріали, спростовує фейки та пояснює, як відрізняти правдиву інформацію від фальшивої. Вони регулярно публікують аналітичні статті про фейки у ЗМІ та соцмережах.

Сайт: www.stopfake.org/uk/golovna/

2. VoxCheck

Проєкт аналітичної платформи VoxUkraine, заснований у 2015 році, спеціалізується на перевірці публічних заяв політиків, економічних та соціальних новин. Це одна з найвідоміших платформ в Україні, що займається фактчекінгом

Діяльність: аналізує публічні заяви політиків та важливі соціально-економічні новини, перевіряє їх на правдивість та публікує звіти з рейтингом «правда», «брехня», «маніпуляція» тощо. Особливо корисний ресурс під час виборчих кампаній, коли фейкові новини часто використовуються для ма**ніпуляції** громадською думкою.

Сайт: voxukraine.org/voxcheck

3. БезБрехні

Фактчекінговий проєкт, що зосереджується на перевірці новин та заяв, які поширюються в українському інформаційному просторі. Його мета - спростовувати фейки та маніпуляції в медіа.

Діяльність: аналізує новини, соціальні мережі та інші джерела, перевіряючи інформацію на достовірність. Вони також навчають громадян критичному мисленню та тому, як самостійно перевіряти інформацію.

Сайт: https://without-lie.info/

Крім того, є просвітницькі ресурси, які вчать більш прискіпливо ставитися до інформації в Інтернеті.

Нота Єнота
https://www.facebook.com/notaenota1
Інститут масової інформації (IMI) Сайт: imi.org.ua

Роль фактчекерів у суспільстві: Фактчекери допомагають:

1. захистити громадськість від дезінформації;
2. підтримувати прозорість та відповідальність політичних діячів;
3. розвивати критичне мислення та медіаграмотність серед громадян;
4. спрощувати доступ до правдивої інформації, особливо під час кризових подій, таких як війни, епідемії чи виборчі кампанії.

Фактчекери *в Україні відіграють важливу роль в інформаційному полі, допомагаючи суспільству краще орієнтуватися в потоці інформації, зберігати довіру до медіа та не впадати в емоційні гойдалки.*

2. Аналіз зображень і відео

У сучасному світі зображення та відео можуть бути використані як засоби маніпуляції, фейків або пропаганди. Здатність аналізувати візуальні матеріали та визначати їхню достовірність є важливим елементом верифікації інформації.

Ключові методи візуального аналізу:

Аналіз метаданих (EXIF):

Метадані (EXIF-дані) – це технічна інформація, яка зберігається в цифрових файлах (зображення, відео) і містить такі дані, як дата та час створення, тип пристрою (камери), налаштування об'єктива, локація (GPS).

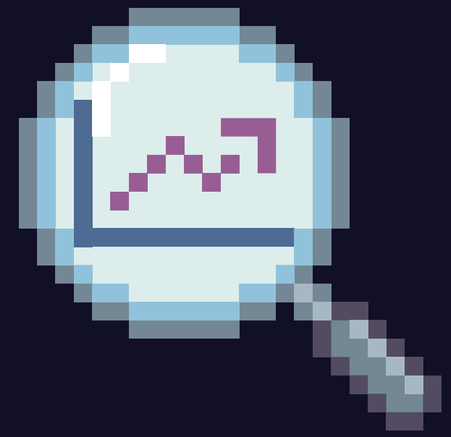
За допомогою метаданих можна виявити, чи не змінювалась дата створення або чи відповідає місце зйомки заявленій інформації.

Інструменти: ExifTool, Metapicz.

Пошук зображень у зворотному напрямку:

За допомогою *Google Images чи TinEye* можна завантажити зображення або вставити покликання на нього та отримати результати з інших сайтів, де це зображення використовувалось раніше. Це дозволяє виявити, чи є воно оригінальним, або чи було взяте з інших ресурсів (наприклад, зі старої новини або підробленого джерела).

Інструменти: **Google Images, TinEye.**

Аналіз пікселів та редагувань:

Сучасні зображення часто редагуються для маніпуляції. За допомогою аналізу пікселів можна виявити сліди фотошопу або інших інструментів редагування. Відмінності у текстурах, кольорах, освітленні чи тінях можуть вказувати на підробку.

Інструменти: **FotoForensics, TinEye.**

Контекст зображення та відео:

Аналізуйте, чи відповідає контекст зображення заявленим фактам. *Наприклад*, якщо зображення чи відео заявляють як доказ певної події, важливо перевірити, чи дійсно воно відображає цю подію, чи зняте в іншому місці та в інший час.

Зверніть увагу на деталі: чи відповідають погодні умови, архітектурні елементи, стилі одягу людям, яких зображено, певному часу і місцю.

Інструменти для аналізу зображень:

FotoForensics: дозволяє аналізувати можливі редагування зображення на основі аналізу пікселів і виявлення аномалій.

Google Images та **TinEye:** для пошуку походження зображення та перевірки, чи використовувалось воно раніше.

InVID: інструмент для перевірки автентичності відео та пошуку його початкового джерела.

Ризики та типові помилки під час верифікації та візуального аналізу:

1. ***Фейкові джерела:*** деякі сайти імітують вигляд авторитетних ресурсів, але є джерелами дезінформації.

2. ***Редаговані зображення:*** навіть невеликі зміни в зображеннях можуть сильно змінити їхній контекст. Будьте пильними до деталей.

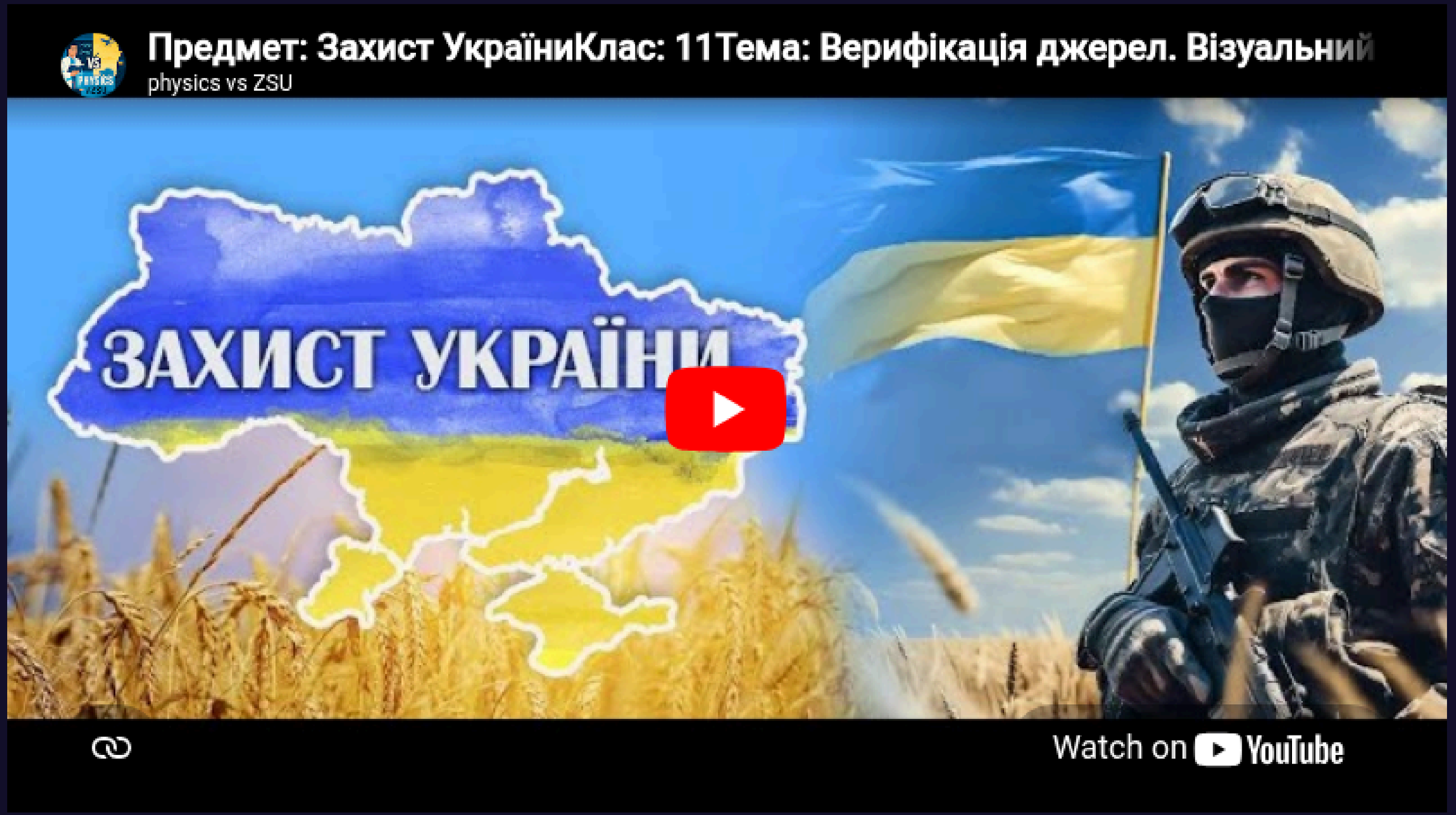
3. ***Емоційний контент:*** дезінформація часто намагається викликати емоційну реакцію, відволікаючи від критичного аналізу інформації.

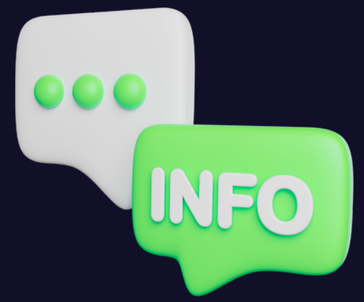
Висновки

OSINT є частиною загальної стратегії захисту України, важливим елементом загальної системи інформаційної та військової безпеки України. Використання відкритих даних дозволяє зменшити залежність від закритих джерел розвідки та сприяє швидшому прийняттю рішень. Інформація, отримана через OSINT, допомагає військовим, урядовим структурам, міжнародним організаціям і громадськості ефективно реагувати на загрози.

OSINT також відіграє важливу роль у боротьбі за інформаційний простір, допомагаючи Україні протистояти пропагандистським атакам і забезпечувати міжнародну підтримку на основі перевірених фактів.

Предмет: Захист УкраїниКлас: 11Тема: Верифікація джерел. Візуальний
physics vs ZSU
ЗАХИСТ УКРАЇНИ
Watch on YouTube

Дякую за увагу

